

Kuzey Atlantik Asamblesi Türk Grubu Başkanı Zeki YAVUZTÜRK:

“NATO özelliğini kaybetmedi”

Bundan önceki iki sayımızda Parlamentolararası Birlik Türk Grubu Başkanı Barlas Doğu ve Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Türk Grubu Başkanı Mükerrrem Taşçıoğlu ile görüşmüş ve Türkiye'nin üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlara paralel olarak Meclis'te oluşturulan bu grupları tanıtmaya çalışmıştık. Bu sayımızda da Kuzey Atlantik Asamblesi Türk Grubunu tanıtmak istiyoruz. Hem bu amaçla, hem de Körfez Savaşı nedeniyle NATO'nun ülkemiz açısından gündemde olması bakımından KAA Türk Grubu Başkanı Zeki Yavuztürk ile görüştük. Üç yıldır Türk grubu başkanlığı görevini sürdüren Zeki Yavuztürk, Kuzey Atlantik Asamblesi'nde de Avrupa-Amerika Arasında Savunma ve Güvenlik İşbirliği Alt Komite Başkanlığı ile Savunma ve Güvenlik Komitesi Başkan Yardımcılığı yapıyor.

— Sayın Yavuztürk bize öncelikle Kuzey Atlantik Asamblesi'nin kuruluşu, amacı ve Türkiye'nin üyeliği konusunda bilgi verir misiniz?

— Kuzey Atlantik İttifakına üye ülkelerden 158 parlamenter, 18 Temmuz 1955 günü Paris'te toplanarak "NATO Parlamenterler Konferansı"ni kurmuşlardır. Bu örgütün ismi 1966 yılında "Kuzey Atlantik Asamblesi" olarak değiştirilmiştir. Bugün Kuzey Atlantik Asamblesi, Atlantik İttifakına üye 16 ülkenin milli parlamentolarından kendi iç mevzuatlarına göre seçilen 188 parlamenter delegeden oluşmaktadır. Bu 188 delegelik, NATO üyesi ülkelerin nü-

fuslarına ve ittifaka katkılarına göre verilen kontenjana göre dağılım göstermektedir. Buna göre en çok üyesi bulunan ülke 36 üye ile ABD'dir. İzlanda ve Lüksemburg'un da 3'er üyesi vardır. Bizim üye sayımız ise 12'dir. 12 de yedek üyemiz vardır. Bunların 8'i ANAP, 2'si SHP ve 2'si de DYP'li üyelerdir. Asambelenin amacı NATO üyesi ülkeler arasında, hükümetler dışında parlamenterler arasında da dayanışmayı güçlendirmektir. Türkiye'nin üyeliğine gelince; bilindiği gibi, 18 Şubat 1952 tarihinde 5886 sayılı kanunla TBMM'nin Kuzey Atlantik Anlaşmasını onaylamasıyla memleketimiz NATO'ya resmen katılmıştır. Türkiye NATO üyesi olarak 18 Temmuz 1955'te oluşan NATO Parlamenter Konferansı'na ve sonraki adıyla Kuzey Atlantik Asamblesine her zaman temsilci parlamenter göndermiştir. Ancak, 12 Eylül 1980 hareketi ile birlikte Parlamento feshedildiğinden Türkiye, bir süre Asamblede temsil edilmemiş, bu süre içinde Danışma Meclisi üyeleri toplantılara "gözlemci" sıfatıyla katılmışlardır. 6 Kasım 1983 milletvekili genel seçimleri sonuçlandıktan sonra TBMM'yi temsil edecek Türk Grubu üyelerinin seçimi yapılmıştır. Türk Grubu üyeleri 24-28 Mayıs 1984 tarihleri arasında Lüksemburg'da yapılan KAA İlkbahar toplantısıyla Türkiye'yi tekrar temsil etmeye başlamışlardır.

— Şu anda KAA Türk Grubunda hangi milletvekilleri bulunuyor?

— KAA Türk Grubunun asil üye-

leri şunlar: ANAP'tan Ankara Milletvekili Zeki Yavuztürk, İstanbul Milletvekili Cavit Kavak, Konya Milletvekili Abdullah Tenekeci, İstanbul Milletvekili Sudi Türel, Tekirdağ Milletvekili Ahmet Karaevli, Bursa Milletvekili Fahir Sabuniş, Denizli Milletvekili İsmail Şengün, Çankırı Milletvekili İlker Tuncay, SHP'den Ankara Milletvekili Erol Ağagil, Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay, DYP'den ise Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim ve Trabzon Milletvekili Mehmet Çakıroğlu.

Grubumuzun yedek üyelerinin isimleri de şöyle: ANAP'tan Giresun Milletvekili M. Ali Karadeniz, Burdur Milletvekili Sait Ekinci, Sakarya Milletvekili Yalçın Koçak, Hatay Milletvekili Mehmet Pürdeloğlu, Bolu Milletvekili Seçkin Fırat, Kırklareli Milletvekili Cemal Özbilen, Ordu Milletvekili Gürbüz Yılmaz, Bursa Milletvekili İsmet Tavgaç, SHP'den Manisa Milletvekili Erdoğan Yetenç, Hatay Milletvekili Öner Miski, DYP'den Isparta Milletvekili Aykon Doğan ve Afyon Milletvekili Abdullah Ulutürk.

— Kuzey Atlantik Asamblesi'nin yapısı ve çalışma biçimi hakkında bilgi verir misiniz?

— 188 üyeli Kuzey Atlantik Asamblesi'nde çalışmalarını sürdüren 5 komite ile bunların alt komiteleri vardır. Bunlar sırasıyla Sivil İşler Komitesi, Ekonomik Komite, Savunma ve Güvenlik Komitesi, Siyasi Komite, Bilimsel ve Teknik Komite'dir. Bunların dışında bir de İttifak Stratejisi ve Silahların Kontrolü Özel Komitesi bulunmaktadır. Uluslararası Sekreteryası Brüksel'de bulunan KAA, İlkbahar ve sonbaharda olmak üzere yılda iki kez toplanır. Bu yıllık toplantılar öncesinde Daimi Komite toplanarak, yıllık toplantıların yerini, gündemini, zamanını belirler. Asamblede bilgi ve dokümantasyon akışı delegasyon sekreteriyaları kanalıyla olmaktadır. Her toplantı öncesinde Türkiye'yi temsil edecek üye veya üyelerin belgeleri onay için TBMM Başkanlığına sunulur.

— Doğu Avrupa'daki değişim sizce NATO'yu nasıl etkiledi?

— Soğuk savaşın biter duruma gelmiş olması ve Doğu Avrupa'daki